

(Ф 03.02 – 96)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Юридичний факультет

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

навчальної дисципліни

«Військове кримінальне право»

Галузь знань:
Спеціальність:
Освітньо-професійна програма

26 «Цивільна безпека»
262 «Правоохоронна діяльність»
«Правоохоронна діяльність»

СМЯ НАУ НМК 13.01.03(35)-01-2024

КИЇВ

	Система менеджменту якості НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС з навчальної дисципліни «Військове кримінальне право»	Шифр документа	СМЯ НАУ НМК 13.01.03(35)-01- 2024
		Стор. 2 з 16	

Навчально-методичний комплекс розробила:

доцент кафедри кримінального
права і процесу
к.ю.н., доцент

Софія ЛИХОВА

Навчально-методичний комплекс обговорено та схвалено на засіданні
кафедри кримінального права і процесу, протокол № 6 від «3»
06 2024 р.

Завідувач кафедри

Софія ЛИХОВА

Навчально-методичний комплекс обговорено та схвалено на засіданні
НМРР Юридичного факультету, протокол № 6 від «20» 06 2024 р.

Голова НМРР

Вадим ВИШНОВЕЦЬКИЙ

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Дисципліна **Військове кримінальне право**

Галузь знань:

26 «Цивільна безпека»

Спеціальність:

262 «Правоохоронна діяльність»

Освітньо-професійна програма

«Правоохоронна діяльність»

№	Складова комплексу	Позначення електронного файлу ¹⁾	Наявність	
			друкований вигляд ²⁾	електронний вигляд ³⁾
1	Навчальна програма	Не передбачена		
2	Робоча програма навчальної дисципліни (денна та заочна форма навчання)	02 ВКП_РП	+	+
3	Робоча навчальна програма (заочна форма навчання)	Не передбачена		
4	Положення про рейтингову систему оцінювання (денна та заочна форма навчання)	04_ ВКП_РСО	+	У робочій програмі
5	Тематичний план	05_ ВКП_ТП	+	У робочій програмі
6	Конспект лекцій/курс лекцій	06_ ВКП_КЛ	+	+
7	Методичні рекомендації з виконання домашньої роботи для студентів денної форми навчання	Не передбачена		
8	Методичні рекомендації з виконання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання	08_ ВКП_МР_КРз	+	+
9	Методичні рекомендації до виконання курсової роботи (проекту)	Не передбачена		
10	Методичні рекомендації з самостійної роботи студентів з опанування навчального матеріалу	10_ ВКП_МР_СРС	+	+
11	Методичні рекомендації з підготовки студентів до практичних (семінарських) занять	11_ ВКП_МР_ПРЗ	+	+
12	Типові тести та завдання	12_ ВКП_ТТ	+	+
13	Модульні контрольні роботи ⁴⁾	13_ ВКП_МКР_1	+	+
14	Пакет комплексної контрольної роботи	Не передбачено		

Додаток А

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу

УЗГОДЖЕНО

В.о. декана ЮФ

«01» 01 2024 р. Ірина СОПІЛКО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальних робіт

«16» 01 2024 р. Анатолій ПОШУХІН

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Військове кримінальне право»

Освітньо-професійна програма: «Правоохоронна діяльність»

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КІР	Форма сем. контролю
Денна:	4	120/4	15	30	-	75	-	-	диф.залик 4 с
Зочна:	4.5	120/4	4	8	-	108	1 дкр-5с	-	диф.залик 5 с

Індекс: НБ - 9 - 262/22-3.6

Індекс: НБ-9-262з/22-3.6

СМЯ НАУ РП 13.01.03-01-2024

Додаток Б

**РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ
СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.**

Таблиця 4.1

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Вид навчальної роботи	Модуль №1	
	4 семестр	5 семестр
Відповідь на практичному занятті з основних питань (з врахуванням СРС), розв'язання задач, складання процесуальних документів	$106 \times 7 = 70$	$106 \times 3 = 30$
Виконання експрес-контрольної роботи (з врахуванням СРС)	$56 \times 2 = 10$	10
Виконання та захист контрольної роботи	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	–
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	–
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Семестровий диференційований залік	100	100

Додаток В

Тематичний план

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Військові кримінальні правопорушення»									
1.1	Загальне поняття кримінальних правопорушень проти військової служби та їх види.	4 семестр				4 семестр			
		15	2	2 2	9	10	2	-	8
1.2	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок підлеглості та військової честі	11	2	2	7	8	-	-	8
1.3	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок проходження військової служби	7	-	2	5	12	2	-	10
	Усього за 4 семестр	-	-	-	-	30	4	-	26
1.4	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок управління військовим майном	11	-	2	9	5 семестр			
						11	-	2	9
1.5	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок експлуатації озброєння та військової техніки	11	2	2	7	11	-	2	9
1.6	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок несення спеціальних служб	11	2	2	7	11	-	2	9
1.7	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок зберігання військової таємниці	6	-	2	4	9	-	-	9
1.8	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок здійснення своїх повноважень військовими службовими особами Збройних Сил України та інших	15	2	2 2	9	9	-	-	9

	військових формувань								
1.9	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок виконання військового обов'язку в бою та інших особливих умовах	11	2	2 2	5	9	-	-	9
1.10	Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок дотримання звичаїв і правил ведення війни	16	2 1	2 2	9	10	-	-	10
1.11	Модульна контрольна робота №1	6	-	2	4	-	-	-	-
1.12	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)					8	-	-	8
1.13	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)	-	-	-	-	12	-	2	10
Усього за 5 семестр		-	-	-	-	90	-	8	82
Усього за модулем №1		120	15	30	75	120	4	8	108
Усього за навчальною дисципліною		120	15	30	75	120	4	8	108

Система менеджменту якості
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з навчальної дисципліни
«Військове кримінальне право»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НМК 13.01.03(35)-01-
2024

Стор. 8 з 16

Додаток Г

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «Військове кримінальне право»
за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

Укладач: Софія ЛИХОВА,
завідувач кафедри кримінального права і процесу,
доктор юридичних наук, професор

Конспект лекцій розглянутий та схвалений
на засіданні кафедри кримінального права і процесу

Протокол № ____ від «__» ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Софія ЛИХОВА

Продовження Додатку Г

Лекція 1

Загальне поняття кримінальних правопорушень проти військової служби та їх види.

План лекції

1. Поняття військового кримінального правопорушення.
2. Історичний аспект кримінальної відповідальності за військові кримінальні правопорушення.
3. Порівняльно-правова характеристика військових кримінальних правопорушень за законодавством окремих зарубіжних країн.
4. Особливості суб'єкта військових кримінальних правопорушень.
5. Система військових кримінальних правопорушень.

Література

1. Артеменко О. М. Злочини проти порядку проходження військової служби: кримінологічне дослідження: монографія. Харків: Право, 2019. 224 с.
2. Військове право: підручник / за ред.: І. М. Коропатніка, І. М. Шопіної. Київ: Алерта : Правова єдність, 2019. 648 с.
3. Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика: колектив. моногр.; за заг. ред.: В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова. Херсон: Гельветика, 2015. 340 с.
4. Зінов'єва І.А., Тацій В.Я. Деякі питання співучасті у злочинах проти встановленого порядку несення військової служби // Збірник тез доповідей підсумкової конференції слухачів, курсантів і студентів. Секція 4: Гуманітарні науки, 25 квіт. 2013 р. м. Харків. Х., 2013. С. 84–86.
5. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини): навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2011. 184 с.
6. Карпенко М.І. Кваліфікація військових правопорушень за законодавством України: монографія. Київ: Нац. акад. упр., 2020. 310 с.
7. Касько Т.Ю. Кримінально-правова характеристика злочинів проти порядку проходження військової служби: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеса: [б. в.], 2015. 19 с.
8. Кваша Р.С. Окремі проблеми співучасті у військових злочинах. Часопис Київського університету права. 2015. № 2. С. 386-390.

9. Купар Д. Ю. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти порядку несення військової служби: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків: [б. в.], 2018. 18 с.
10. Лихова С.Я., Цезар А.Р. Особливості системи військових злочинів за кримінальним законом України. Судова апеляція. 2018. № 4. С. 39-49.
11. Ніколаєнко Т.Б. Теоретико-правові засади призначення та виконання спеціальних покарань щодо військовослужбовців: монографія. 2-ге вид., доп. Харків: Право, 2019. 520 с.
12. Столярський О.В. Міжнародно-правове співвідношення військових злочинів і злочинів проти миру та безпеки людства // Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : 16-17 січ. 2015 р. Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. С. 115-118.
13. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків. 2018. 328 с.

Зміст лекції

Особлива частина КК України складається з 20 розділів, кожен з яких містить кримінальні правопорушення, які посягають на відносно виокремлені однорідні соціальні цінності (суспільні відносини), котрі в доктрині кримінального права прийнято йменувати родовим об'єктом кримінального правопорушення. Кожен розділ Особливої частини має свій заголовок (назву), яким у концентрованій (загальній) формі визначається відповідний родовий об'єкт, що є першою та визначальною ознакою, яка дозволяє відмежувати кримінальні правопорушення, передбачені різними розділами Особливої частини.

Розділ XIX Особливої частини вказує на таку соціальну цінність як порядок несення військової служби. Сама лише ця вказівка дозволяє в найбільш загальній формі визначити специфіку військових кримінальних правопорушень. Однак законодавець вирішив цим не обмежуватися. Унікальність розділу XIX у цьому контексті полягає в тому, що родові поняття військового кримінального правопорушення визначаються в самому законі (на відміну від інших розділів Особливої частини).

Згідно з ч. 1 ст. 401 КК України під *військовими кримінальними правопорушеннями* розуміються передбачені розділом XIX Особливої частини кримінальні правопорушення проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів.

	Система менеджменту якості НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС з навчальної дисципліни «Військове кримінальне право»	Шифр документа	СМЯ НАУ НМК 13.01.03(35)-01-2024
		Стор. 11 з 16	

Фактично ст. 401 КК України є єдиною статтею Особливої частини, яка не передбачає класичних структурних елементів – диспозиції з описом ознак конкретного складу кримінального правопорушення, та санкції, що містить перелік покарань за його вчинення та їх розміри. Значення цього законодавчого визначення виражається в тому, що воно: 1) містить три ознаки, котрі є обов'язковими для будь-якого кримінального правопорушення, передбаченого розділом XIX, тобто за відсутності хоча б однієї з них військове кримінальне правопорушення буде відсутнім; 2) дозволяє відмежувати останнє від суспільно небезпечних діянь, передбачених іншими розділами Особливої частини (напр., від правопорушень проти життя і здоров'я особи, власності тощо).

У визначенні військового кримінального правопорушення увагу сконцентровано лише на декількох (основних) специфічних їх ознаках. Водночас військові кримінальні правопорушення, як і будь-які інші кримінальні правопорушення, характеризуються загальними їх ознаками, визначеними в ч.ч. 1 і 2 ст. 11 КК України. Окремі ці ознаки безпосередньо названі в законі – діяння, суспільна небезпечність, кримінальна протиправність, винність та вчинення суб'єктом кримінального правопорушення, одна ознака – караність – впливає зі змісту інших ознак.

Ззовні (з об'єктивної сторони) військові кримінальні правопорушення вчиняються шляхом **діяння** в різних формах – активної чи пасивної поведінки. У цьому зв'язку їх можна поділити на три групи: 1) ті, які вчинюються лише *шляхом дії*, наприклад, опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків (ст. 404), викрадення або інше незаконне заволодіння зброєю чи іншим військовим майном (ст. 410), мародерство (ст. 423) перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень (ст. 426-1); 2) ті, які вчинюються *лише шляхом бездіяльності*, зокрема, невиконання наказу (ст. 403) чи бездіяльність військової влади (ст. 426); 3) ті, які можуть учинитися *шляхом як дії, так і бездіяльності*, наприклад, втрата військового майна (ст. 413), порушення різних спеціальних правил (статті 414 – 421) тощо.

У кримінальному праві України *загальним суб'єктом* кримінального правопорушення визнається фізична осудна особа, яка досягла віку, з якого відповідно до ст. 22 КК України настає кримінальна відповідальність. **Суб'єкт військових кримінальних правопорушень є спеціальним**, оскільки згідно з прямою вказівкою ч. 1 ст. 401 КК України, ним можуть визнаватися виключно такі категорії суб'єктів, як: а) військовослужбовці, б) військовозобов'язані та в) резервісти. Такий обмежений (вузький)

перелік суб'єктів означає, що порушення охоронюваних розділом XIX Особливої частини відносин – військового правопорядку – може відбуватися лише зсередини, тобто самим носієм обов'язку військової служби. Детальніший аналіз ознаки суб'єкта військового кримінального правопорушення розглянуто в наступному параграфі цього розділу.

Суспільна небезпечність, як ознака військових кримінальних правопорушень, полягає в завданні істотної шкоди охоронюваним суспільним відносинам (соціальним цінностям) або створенні загрози (небезпеки) їй заподіяння. Такою соціальною цінністю згідно з ч. 1 ст. 401 КК є встановлений законодавством порядок несення і проходження військової служби.

Військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України (за винятком випадків, визначених законом), іноземців та осіб без громадянства, пов'язаній із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності (ст. 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»). Законодавством установлюється *військовий правопорядок* – порядок несення і проходження військової служби, який становить собою нормативну модель, за дотримання якої і втілення у фактичних суспільних відносинах нейтралізується або мінімізується загроза заподіяння істотної шкоди іншим благам та цінностям, з метою охорони яких власне й функціонує інститут військової служби в Україні. Найтісніше військовий правопорядок пов'язаний з такою цінністю, як *воєнна безпека*, під якою розуміється захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз (ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України»).

Система менеджменту якості
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з навчальної дисципліни
«Військове кримінальне право»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НМК 13.01.03(35)-01-
2024

Стор. 13 з 16

Додаток Г

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Юридичний факультет
кафедра кримінального права і процесу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з виконання контрольних робіт
з дисципліни «Військове кримінальне право»
для студентів заочної форми навчання

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Освітньо-професійна програма: «Правоохоронна діяльність»

Укладач: завідувач
кафедри кримінального права
і процесу, д.ю.н, професор
_____ Софія ЛИХОВА

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені
на засіданні кафедри кримінального права і процесу

Протокол № __ від «__» _____ 202_ р.
Завідувач кафедри _____ Софія ЛИХОВА

Система менеджменту якості
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з навчальної дисципліни
«Військове кримінальне право»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НМК 13.01.03(35)-01-
2024

Стор. 14 з 16

Додаток Д

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

**Методичні рекомендації з самостійної роботи студентів з опанування
навчального матеріалу**

з дисципліни «Військове кримінальне право»

за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

Укладач: Софія ЛИХОВА,
завідувач кафедри кримінального права та процесу,
доктор юридичних наук, професор

Розглянутий та схвалений на засіданні
кафедри кримінального права і процесу

Протокол № ____ від «__» ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Софія ЛИХОВА

Система менеджменту якості
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з навчальної дисципліни
«Військове кримінальне право»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НМК 13.01.03(35)-01-
2024

Стор. 15 з 16

Додаток Е

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу**

**Військове кримінальне право
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА
Практикум
для здобувачів вищої освіти
ОС «Бакалавр»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»**

Розглянутий та схвалений на засіданні
кафедри кримінального права і процесу

Протокол № ____ від «__» ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Софія ЛИХОВА

Київ 2021

Додаток Є

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри _____ Софія ЛИХОВА
« ____ » _____ 20 ____ р.

Типові тести
З дисципліни «Військове кримінальне право»
ТЕСТ № 1

Яка з цих ознак у законодавчому понятті військового кримінального правопорушення є спеціальною, тобто такою, що відрізняє військове кримінальне правопорушення від інших кримінальних правопорушень?

- А) Форма вини.
- Б) Форма діяння.
- В) Об'єкт правопорушення.
- Г) Предмет правопорушення.

ТЕСТ № 2

З якою соціальною цінністю найтісніше пов'язаний військовий правопорядок?

- А) Життя людини.
- Б) Громадська безпека.
- В) Громадський порядок.
- Г) Воєнна безпека.

ТЕСТ № 3

Що у вузькому значенні слід розуміти під родовим об'єктом військових кримінальних правопорушень?

- А) Військову дисципліну.
- Б) Військовий правопорядок.
- В) Воєнну безпеку.
- Г) Військову безпеку.

Розробник д.ю.н., професор _____ Софія ЛИХОВА

Додаток Ж

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри кримінального права
і процесу

Юридичний факультет НАУ

_____ Лихова С.Я.

28 серпня 2023 р.

Модульна контрольна робота №1

Юридичний факультет

Дисципліна «Військове кримінальне право»

БІЛЕТ № 1.

- 1. Поняття застосування кримінального законодавства, основні правила, види.*
- 2. Основні елементи юридичного складу кримінальних правопорушень, їх зміст та вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень.*
- 3. Особливості застосування норм про кримінальну відповідальність за «воєнні кримінальні правопорушення».*

Затверджено на засіданні
кафедри кримінального права і процесу
Протокол № _ від __. __ 20__ року

Викладач _____ Софія ЛИХОВА

